

**A pécsi székesegyház
kincstára**

A pécsi székesegyház eredete a római birodalom korába nyúlik vissza. A mai altemplom alapfalait a IV. század végén rakták le, majd a VIII–IX. században nyugat felé megnagyobbították. Az eredeti templom Szent István király idejében azáltal alakult altemplommá, hogy föléje építették a mai szentélyt. Valószínűleg ebből a korból származik a két nyugati torony is. A középkorban még két toronnyal látták el a templomot. A gótika idejére esik a kápolnák kialakítása.

A török hódoltságot (1543–1686) a dóm kisebb-nagyobb károsodásokkal vészelte át. Az egymást követő püspökök különféle művészeti stílusok jegyében végeztették helyreállítását. 1807-ben Pollack Mihály építész tervei szerint a klasszicizmus szellemében, csücsíves főhomlokzattal építették újjá.

A székesegyház mai formája az 1882–1891-ig tartó átépítéskor alakult ki. A munkálatokat Dulánszky Nándor püspök megbízásából Schmiedt Frigyes építész vezette. Ekkor nyerte vissza eredeti román jellegét és lett európai hírvilág nemzeti kincsünk.

A templom hossza 70 m, szélessége 40 m, a tornyok magassága 60 m.

A déli homlokzaton Antal Károly újonnan készített 12 apostolszobra áll. A szentély főhajójának képei az Újszövetségi Szentírás eseményeit ábrázolják, a mellékhajók falain pedig Szent Péter apostol életének jelenetei láthatók. A képeket Andræ Károly (Köln) festette. A főhajó falait Beckerath Mór (München) az Ószövetségi Szentírás eseményeiből vett képei díszítik. Ugyancsak ő festette meg a mellékhajó falain Szent Pál apostol életét. A kóruson 71 változatú orgona áll, a volt pécsi Angster orgonagyár műve, amelyet 1975-ben újjáépítettek.

Az altemplom a székesegyház legrégebbi része, 5 hajós és 5 m magas. A lejárati lépcsőinél látható domborművek (Biblia pauperum) Zala György szobrászművész alkotásai, melyeket a XI. század körül készült és itt elhelyezett eredeti művek másolataként készített.

A kápolnák. — A Jézus Szíve és a Corpus Christi kápolnát Lotz Károly falfestményei díszítik. A Mária kápolnában és a Szent Mór pécsi püspökről (1036–1070) elnevezett kápolnában Székely Bertalan világhírvilág falképei láthatók,

amelyek a magyar történelem és Szent Mór püspök életének eseményeit jelenítik meg. A Corpus Christi kápolnában látható Szathmáry pécsi püspök pizskei vörös márványból készült és oltárként elhelyezett pastoforiuma 1506-ból. Ugyanitt található a copf stílusú keresztelőkút, amely Aichinger Simon pécsi mester művészi ötvösmunkája 1792-ből.

A székesegyház legutóbbi külső és belső restaurálása 1962–68-ig tartott.

A templomot ma kizárólag a hívek adományaiból tartjuk fenn.

Die Herkunft des Domes von Pécs führt in die Zeit des römischen Reiches zurück. Am Ende des IV. Jahrhunderts setzte man die Grundmauer der heutigen Unterkirche. Diese erweiterte man im VIII–IX. Jahrhundert in westlicher Richtung. Die ursprüngliche Kirche wurde in der Zeit König Stefan des Heiligen dadurch zu einer Unterkirche, dass man darüber das heutige Heiligtum beuen liess. Aus dieser Zeit entstammen wahrscheinlich auch die beiden westlichen Türme. Im Mittelalter bekam die Kirche noch 2 Türme. In die Zeit der Gotik fällt die Ausgestaltung der Kapellen.

Die Türkenherrschaft (1543–1686) überstand der Dom mit verschiedenen Beschädigungen. Die von den nacheinander folgenden Bischöfen veranlassten Restaurierungsarbeiten hatten eine Vermischung verschiedener Kunststile zur Folge. 1807 erhielt der Dom im Geiste des Klassizismus nach den Plänen des Architekten Mihály Pollack eine spitzbogige Stirnseite.

Seine heutige Form bekam er durch den vom Jahre 1882 bis 1891 dauernden Umbau. Die Arbeiten führte, beauftragt vom Bischof Nándor Dulánszky, der Architekt Frigyes Schmiedt. Jetzt erhielt der Dom seinen ursprünglichen romanischen Charakter zurück und wurde zu unserem nationalen Schatz von europäischem Ruf.

Die Länge der Kirche ist 70 Meter, ihre Breite ist 40 Meter, die Höhe der Türme 60 Meter.

An der südlichen Fassade stehen die von Károly Antal in unserer Zeit aus Stein gehauenen Skulpturen der 12 Apostel.

Die Bilder des Hauptschiffes vom Heiligtum zeigten die Geschehnisse des Neuen Testaments: an den Wänden der Nebenschiffe sind die Szenen des Lebens vom heiligen Apostel Petrus zu sehen. Die Bilder malte Karl André aus Köln.

Die Wände des Hauptschiffes zieren die aus den Geschehnissen des Alten Testaments genommenen Bilder, gemahlt von Maurus Beckerath aus München. Er mahlte ebenfalls hier an den Wänden des Nebenschiffes das Leben des heiligen Apostel Paulus.

Im Chor steht die Orgel mit 71 Register, das Werk der früheren Angster Orgelfabrik in Pécs: die Orgel wurde 1975 umgebaut.

Die Reliefs (*Biblia pauperum*), die bei den Abgangstrepfen zur Unterkirche zu sehen sind, sind Werke des Bildhauerkünstlers György Zala. Sie sind Kopien der etwa im XI. Jahrhundert angefertigten und hier angebrachten Originalwerke. Die Unterkirche ist der älteste Teil des Domes. Sie hat 5 Schiffe und ist 5 Meter hoch.

Die Kapellen: Die Herz Jesu- und die Corpus Christi-Kapelle werden von den Wandgemälden Károly Lotz' verzieret. In der Marien-Kapelle und in der nach dem heiligen Mauritius, Bischof von Pécs (1036–1070), benannten Kapelle sind die weltberühmten Bilder von Bertalan Székely zu betrachten, die Geschehnisse der ungarischen Geschichte und des Lebens vom Bischof Mauritius dem Heiligen darstellen.

In der Corpus Christi-Kapelle ist noch das aus rotem Marmor von Piszke angefertigte Renaissance-Pastoforium aus dem Jahre 1506 zu sehen, einst Eigentum des Pécs'er Bischofs Szathmáry, jetzt als Altar angebracht. Ebenda ist ein Taufbrunnen in Zopfstil, eine kunstvolle Goldschmiedearbeit zu sehen, die Simon Aichinger, Goldschmied in Pécs, im Jahre 1792 schuf.

Die letzte äussere und innere Restaurierung des Domes dauerte von 1962 bis 1968 und kostete etwa 8 Millionen Forint.

Die Kirche wird von den Spenden der Gläubigen erhalten.

The origin of the Cathedral of Pécs dates back to the time of the Roman Empire. The foundation of the present underchurch was built at the end of the IV. century. In the VIII–IX. centuries the building was enlarged at western side. The original church became an underchurch in King Stephen's time in such a way that the present tabernacle was built above it. The origin of the two western towers also dates back to this time. Two other towers were built in the Middle Ages. The chapels were raised in the Gothic times.

The Turkish conquest (1543–1686) caused different damages of the Cathedral. The restoring attempts of different bishops caused different styles to mix in the church. In 1807 it was rebuilt in classic style by Hungarian architect Mihály Pollack. The arches on the front face were pointed.

The Cathedral gained its present form between 1882–1891. Bishop Nándor Dulánszky selected Frigyes Schmiedt for leading the reconstruction. The church regained its Roman style and became a national value that is famous throughout Europe.

Description: Length: 70 m; width: 40 m; height of towers: 60 m. The statues of the 12 apostles on the southern face were made by Károly Antal. In the sanctuary the pictures of the main aisle show acts of the New Testament, while on the walls of the side-aisles scenes of St. Peter's life can be seen. They were painted by Karl André (Köln). In the main aisle of the church the pictures which show scenes of the Old Testament were painted by Mór Beckerath (Munich). Also, he was the one to paint the life of St. Paul on the walls of the side-aisle. An organ that has 71 combination stands on the choir. The organ was built by the Angster Organ factory and it was rebuilt in 1975.

The underchurch is the oldest part of the Cathedral with 5 aisles, it is 5 m high. The reliefs at the entrance-stairs were made by György Zala. They were made after the originals which were created in the XI. century.

The chapels: The pictures in the chapels Heart of Christ and Corpus Christi were painted by Károly Lotz. The world-famous pictures of Bertalan Székely can be seen in Chapel Mary and in the chapel named after St. Mór bishop

of Pécs (1036–1070). The pictures show scenes of Hungarian history and the life of St. Mór. In the chapel Corpus Christi altar of bishop Szathmáry (1506) can be seen. At the same place there is the copf-style baptizing fountain made by Simon Aichinger in 1792.

The last restoration of the Cathedral was between 1962–1968.

The church is maintained exclusively from donations.

1. Monstrancia bécsi mestertől (1743)
2. Gótikus kehely (XV. század)
3. Monstrancia Klimó püspök idejéből (1767)
4. Miseruha Berényi püspök címerével (1745)
5. Pásztorbot (XVIII. század)
6. Dalmatika (XVIII. századi magyar munka)

1. Monstranz von einem Wiener Meister (1743)
2. Gotischer Kelch (XV. Jahrhundert)
3. Monstranz aus der Zeit Bischofs Klimó (1767)
4. Messgewand mit dem Wappen von Bischof Berényi (1745)
5. Hirtenstab (XVIII. Jahrhundert)
6. Dalmatika (XVIII. Jahrhundert – Ungarische Arbeit)

1. Monstrance from a master of Vienna (1743)
2. Gothic chalice (XV. century)
3. Monstrance from bishop's Klimó age (1767)
4. Mass-clouthes with bishop Berényi's shield (1745)
5. Bishop's staff (XVIII. century)
6. Dalmatica (XVIII. century – Hungarian work)

Készítette a Pécsi Egyházmegyei Hatóság
Magyar Diafilmgyártó Vállalat
Budapest, 1987

